

*Др Зоран Јовановић, доцент
Правни факултет Универзитета у Крагујевцу*

УПРАВНА ИНСПЕКЦИЈА У ПРАВНОМ СИСТЕМУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

***Апстракт:** Нови Закон о управној инспекцији објављен је 21. новембра 2011. године, а ступио је на снагу 29. новембра 2011. године. Посебан закон који је уређивао односе у овој области, донет још 1975. године, престао је да важи доношењем Закона о државној управи 2005. године. Будући да је правни систем Републике Србије у процесу промена и усклађивања с друштвеним потребама, односно приближавања законодавству Европске уније, то се и надлежност управне инспекције шири и обухвата све већи обим правних односа и области. Тако, на пример, поред посебних закона који су утврђивали стандардне надлежности управне инспекције (Закон о државним службеницима, Закон о радним односима у државним органима), нови закони којима су утврђене нове надлежности су: Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја, Закон о волонтирању, Закон о спречавању злостављања на раду, Закон о матичним књигама, итд.*

Како се број правних субјеката над којима постоји обавеза вршења управног надзора, у процесу приближавања Европској унији и усклађивања законодавства с прописима Европске уније, повећава тако се и обим послова вршења надзора мења и проширује, те је доношењем овог закона остварена потреба да се обезбеди целовитост у обављању послова управе, надзор над радом органа државне управе и имаоца јавних овлашћења, заштита и гарантовање положаја тих органа у вршењу послова државне управе и обезбеђена је законитост, благовременост и ефикасност обављања послова управе.

***Кључне речи:** управна инспекција, државна управа, управни надзор, јавна овлашћења, инспекцијски надзор.*

I Уводна разматрања

Појам управне инспекције закон је дефинисао као облик надзора над спровођењем закона и других прописа и поступањем органа државне управе, судова, јавних тужилаштава, Републичког јавног правобранилаштва, служби Народне скупштине, председника Републике, Владе, Уставног суда и служби органа чије чланове бира Народна скупштина (државни органи), органа територијалне аутономије и локалне самоуправе у вршењу поверених послова државне управе и других ималаца јавних овлашћења, чије су садржина, границе и овлашћења утврђени овим и посебним законима.¹ То значи да су обухваћена оба својства управне инспекције, као облика инспекцијског надзора и управне контроле управне делатности, као и да се њен рад, надлежност и границе деловања могу прописати како овим тако и другим – посебним законима, али свакако полазећи од основних одредаба овог закона, како би се обезбедила јединственост у вршењу послова и једнакост положаја надзираних субјеката.

Делокруг управне инспекције прецизно је и на општи начин прописан законом, тако да је предвиђено да она обавља инспекцијски надзор над применом закона и других прописа којима се уређују: државна управа; радни односи у државним органима и органима јединица локалне самоуправе; општи управни поступак и посебни управни поступци; изглед и употреба грба, заставе и химне Републике Србије; службена употреба језика и писама; печат државних и других органа; бирачки спискови и матичне књиге; политичке странке и удружења и слободан приступ информацијама од јавног значаја. Такође, управна инспекција обавља инспекцијски надзор и у другим областима у којима је посебним законом утврђена њена надлежност.²

Посебан закон којим је била уређена организација, надлежност, овлашћења и начин рада управне инспекције, на целовит начин, донет је још пре 35 година – Закон о управној инспекцији,³ који је садржао како одредбе које су се односиле на све инспекцијске службе,⁴ тако и одредбе које су се искључиво тицале управне инспекције.⁵

1 Члан 2. Закона о управној инспекцији (*„Службени гласник РС”*, бр. 87/2011).

2 *Исто*, члан 3.

3 *„Службени гласник СРС”*, бр. 48/75, 32/81 и 84/89). Он је престао да важи доношењем Закона о државној управи (*„Службени гласник РС”*, бр. 20/92, 6/93 – УС, 48/93, 53/93, 67/93, 48/94, 49/99 – др. закон, 79/05 – др. закон и 101/05 – др. закон).

4 Члан 22–33.

5 Члан 34–37.

Законом о државној управи,⁶ који је системског карактера, прописано је, у члану 18. да инспекцијским надзором органи државне управе испитују спровођење закона и других прописа непосредним увидом у пословање и поступање физичких и правних лица и зависно од резултата надзора, изричу мере на које су овлашћени, као и да се инспекцијски надзор уређује посебним законом, а чланом 45. истог закона да унутрашњи надзор јесте надзор који органи државне управе врше над другим органима државне управе и имаоцима јавних овлашћења у вршењу поверених послова државне управе; да се унутрашњи надзор састоји од надзора над радом, од инспекцијског надзора преко управне инспекције и од других облика надзора уређених посебним законом, при чему се у ставу 3. овог члана предвиђа да се управна инспекција уређује посебним законом.

Према томе, важећим Законом о државној управи, који је, уз Закон о државним службеницима, практично представљао почетак преображаја и прилагођавања јавног сектора у Републици Србији новим друштвеним променама и потребама усклађивања са европским законодавством, изричито се налаже доношење посебног закона којим ће се уредити управна инспекција, ради подизања степена целовитости вршења послова управе, обезбеђивања надзора над радом органа државне управе и имаоца јавних овлашћења, уз истовремену заштиту и гарантовање њиховог положаја у вршењу послова, посебно начела самосталности и одговорности, али и остваривања захтева да ови органи јавне власти своје послове обављају законито, благовремено и ефикасно, у корист и за потребе грађана и других правних лица.

Међутим, нису само нормативне обавезе оне које су захтевале доношење посебног Закона о управној инспекцији. Наиме, промене и усклађивање укупног правног система са Уставом и новим друштвеним потребама и захтевима и прилагођавање савременим, ширим, посебно европским искуствима и решењима, изазвале су ширење надлежности управне инспекције на низ нових друштвених области и правних односа. Тако је надзор управне инспекције утврђен низом посебних закона чиме је њена надлежност захватила низ нових садржаја и предмета рада. Поред стандардних надлежности, већ раније утврђених Законом о државној управи, Законом о државним службеницима, Законом о радним односима у државним органима, Законом о печату државних и других органа, Законом о службеној употреби језика и писма, нове надлежности утврђене су Законом о матичним књигама, Законом о

политичким странкама, Законом о удружењима, Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја, Законом о јединственом бирачком списку, Законом о спречавању злостављања на раду и Законом о волонтирању. Такође, извесне надлежности управне инспекције прописане су у још око 20 посебних закона и других прописа које у свом раду примењују други државни органи.

Ове чињенице, а нарочито повећање обима и врсте послова, промене у начину вршења послова које поједине друштвене области на које је проширена надлежност управне инспекције захтевају, јер нису првенствено државног и ауторитативног карактера, већ друштвеног и сарадничког, нагли пораст броја надзираних субјеката, неуређеност појединих питања од посебног, специфичног значаја и карактеристика за управну инспекцију (на пример, надзирани субјекти нису, по правилу, правна лица приватног права, него носиоци јавних, а најчешће ауторитативних овлашћења) траже веома широке и темељне промене у уређивању управне инспекције, које је могуће остварити само целовитим и посебним законом.⁷ Истовремено, ове промене у положају и овлашћењима законито захтевају и промену облика организације рада управне инспекције, која (организација) мора да одговори потреби ефикасног, благовременог и самосталног вршења послова.

II Организација управне инспекције

Закон о управној инспекцији је прописао организациони облик у коме ће се послови управне инспекције вршити, услови за обављање послова и ограничења инспектора у обављању других послова, као и поверавање послова управне инспекције. Предвиђена је и промена организационог облика за вршење послова управне инспекције. Наиме, уместо да се ови послови обављају у сектору, као основној организационој јединици министарства надлежног за послове државне управе, као што је било пре ступања на снагу новог закона, прописано је да се они у врше у оквиру Управног инспектората, као органа у саставу министарства надлежног за послове државне управе. При томе, у складу са системским Законом о државној управи, радом Управног инспектората руководи директор – главни управни инспектор. Главни управни инспектор, поред положаја и овлашћења руководиоца органа управе у саставу министарства, има положај и овлашћења управног инспектора, као и

⁷ До доношења новог Закона о управној инспекцији рад управне инспекције био је уређен са укупно четири члана која су остала на снази и након престанка важења Закона о државној управи из 1992. године.

овлашћење да одлучује о жалбама изјављеним против решења управних инспектора подручних и других организационих јединица. Главног управног инспектора поставља Влада на време од пет година, на предлог министра надлежног за послове државне управе.⁸

У погледу услова, управни инспектор може бити лице које има стечено високо образовање из научне области правне науке на студијама другог степена (дипломске академске студије – мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, положен државни стручни испит, најмање пет година радног искуства у струци и које испуњава друге услове прописане за рад у органима државне управе.⁹ Као што се види, временски најнижи услов у погледу искуства (пет година) је строжи него код других послова државне управе или појединих других врста инспекцијских послова, што је разумљиво, јер посао управног инспектора, с обзиром на садржину и предмет надзора, ипак претпоставља и захтева дуже време рада на примени прописа.

Обављање послова управне инспекције организује посредством органа у саставу министарства – Управног инспектората,¹⁰ у свему испуњава услове из Закона о државној управи према коме се *«орган у саставу образује за извршине односно инспекцијске и с њима повезане стручне послове, ако њихова природа или обим захтевају већу самосталност од оне коју има сектор у министарству»*.¹¹

Законом су прописана посебна ограничења инспектора у обављању других послова и служби, у сагласности са природом и значајем положаја, послова и одговорности инспектора, имајући у виду, такође, могућности злоупотребе таквог положаја, а нарочито и потребу заштите јавног интереса. Наиме, инспектор не може да обавља привредне или друге делатности и послове за себе или другог послодавца из области у којој врши инспекцијски надзор, учествовати у раду стручних радних група или тела надзираних органа, као и обављати друге службе, послове и поступке који су у супротности са положајем и улогом инспектора и штете његовој самосталности у вршењу посла. Забрана се не односи на стручни, научни и педагошки рад инспектора, у складу са одредбама прописа којима се уређују државни службеници.¹²

8 Члан 9. Закона о управној инспекцији

9 Исто, члан 10.

10 Вид. Министарство правде и државне управе, <http://www.drzavnauprava.gov.rs/article.php?id=21>

11 Вид. члан 28. став 2. Закона о државној управи.

12 Члан 13. Закона о управној инспекцији.

Када је у питању поверавање послова предвиђено је, као и до сада, да послове управне инспекције за органе града Београда, органе градских општина града Београда и установе чији оснивач је град Београд, као поверене, обавља управна инспекција Градске управе града Београда.¹³ У вршењу надзора над радом управне инспекције Градске управе предвиђена су овлашћења за главног управног инспектора, како би се остварила законска одговорност Владе и министарства за извршавање послова и након њиховог поверавања.¹⁴

III Послови управне инспекције

Одредбама о пословима управне инспекције, утврђена је садржина и предмет инспекцијског надзора. Законом је предвиђено је да се инспекцијски надзор обавља: 1) предузимањем управних радњи на утврђивању стања спровођења закона и других прописа код надзираних органа, тј. органа који су у обављању својих послова и раду дужни да поступају према прописима чију примену надзире управна инспекција; 2) налагањем управних мера ради спречавања и отклањања незаконитости у извршавању тих прописа; 3) предузимањем других радњи и управних мера одређених овим и посебним законом.¹⁵ При томе, управни инспектор ће увек код одређивања управне мере надзираном субјекту одредити ону управну меру која је блажа, ако се том мером постиже сврха ради које се мера одређује.

Када се ради о предмету надзора управне инспекције, он је утврђен појединачно за одређену област правног регулисања коју управна инспекција надзире. Тако су, као предмет рада управне инспекције Законом дефинисани: 1) надзор над применом прописа о државној управи;¹⁶ 2) надзор над применом прописа о државним службеницима;¹⁷ 3) надзор над применом прописа о управном поступку;¹⁸ 4) надзор над применом прописа у органима јединица локалне самоуправе¹⁹ и 5) надзор над применом других прописа.²⁰ У номо-техничком погледу, предмет рада је изражен као надлежност, односно право и дужност управне инспекције да непосредно поступа увек када за то постоје разлози и

13 Члан 14. Закона.

14 Вид. члан 51. став 2. Закона о државној управи.

15 Члан 15. Закона о управној инспекцији.

16 Члан 16.

17 Члан 17.

18 Члан 18.

19 Члан 19.

20 Члан 20.

законски услови, без икаквог даљег оклевања или одлагања, дакле самостално и одговорно.

Код регулисања предмета рада, односно надлежности настојало се да се она посебно прецизно утврди, уз тежњу да то буде где год је могуће изражено енумеративно, полазећи од тога да овакво уређивање треба да служи као директан правни основ за непосредан рад управне инспекције у регулисање појединачних управних ствари на ауторитативан начин и то управним актима и радњама.

III Начин рада управне инспекције

Имајући у виду да је потпуна уређеност инспекцијског поступка и начина рада основна претпоставка остваривања циља инспекцијског надзора, у коме ће сви учесници имати тачно одређена, правно регулисана права и дужности у свакој фази поступка и која ће остваривати на правилан, ефикасан и правно гарантован начин, Закон о управној инспекцији је посебну пажњу посветио целовитом, благовременом и прецизном вођењу инспекцијског надзора. Посебно треба истаћи следеће:

- да управна инспекција спроводи инспекцијски надзор у складу са годишњим програмом рада, који доноси главни управни инспектор, до краја октобра текуће године за наредну годину;²¹
- да поступак инспекцијског надзора покреће управни инспектор по службеној дужности, по налогу надлежних органа и на основу иницијативе органа или правних или физичких лица. Управни инспектор је дужан да о спровођењу инспекцијског надзора обавести руководиоца надзираног органа најкасније три дана пре почетка надзора, осим ако постоје разлози за неодложно поступање, о чему одлучује главни управни инспектор, односно ако такво поступање налаже заштита интереса надзираног органа или заштита запослених од наступања неотклоњивих штетних правних последица по њихов радноправни статус;²²
- да се посебно тежи успеху надзора, кроз прецизирање учешћа надзираног органа. Тако је на пример, руководилац надзираног органа, између осталог, дужан да управном инспектору омогући несметано спровођење инспекцијског надзора, укључујући обезбеђење неопходног радног простора, аката, евиденција и друге документације, као и да на захтев управног инспектора

21 Члан 21.

22 Члан 22-25.

одреди једно или више службених лица која ће учествовати у инспекцијским радњама;²³

- да се посебно указује на потребу и корисност предузимања превентивних мера, тако да управни инспектор у вршењу инспекцијског надзора може предузимати такве мере у циљу спречавања наступања штетних последица због недостатака и неправилности у спровођењу закона, као што су упозорење надзираном органу на обавезе из прописа, указивање на могуће штетне последице, предлагање мера за отклањање њихових узрока и сл.;²⁴
- као облици надзора одређени су: 1) непосредни инспекцијски надзор, који се остварује непосредним увидом у опште и појединачне акте, услове и начин рада надзираних органа и 2) посредни инспекцијски надзор који се спроводи увидом у достављене акте, податке и документацију надзираних органа;²⁵
- инспекцијски надзор може, према овом закону, бити редован, контролни и ванредни надзор, при чему се редован инспекцијски надзор спроводи у складу са годишњим програмом рада Управног инспектората, ванредан инспекцијски надзор остварује се онда када на потребу надзора указују промењене околности у односу на годишњи програм рада који се реализују по налогу главног управног инспектора или органа надлежног за надзор над радом Управног инспектората или поступање по основу иницијативе органа или правних или физичких лица, а контролни инспекцијски надзор ради утврђивања извршења мера које су предложене надзираном органу у оквиру редовног или ванредног инспекцијског надзора;²⁶
- овлашћења инспектора у спровођењу надзора регулисана су са два циља: 1) да се одреде границе овлашћења која инспектор не може да прекорачи, јер би у противном наступиле мере одговорности управног инспектора и 2) да се наведеним, прецизно одређеним овлашћењима омогући да се радом инспектора постигне сврха надзора;²⁷
- записником о спроведеном надзору, као посебном процесном радњом, управни инспектор констатује чињенично стање са описом утврђених незаконитости, неправилности и недостатака у раду,

23 Члан 26.

24 Члан 27.

25 Члан 24.

26 Члан 23.

27 Члан 28.

утврђује предлог мера за отклањање утврђених незаконитости, неправилности и недостатака у раду, и прецизира обавезу извештавања управног инспектора о предузетим мерама и рок за достављање извештаја. Записник има, поред изнетог, у извесном смислу, природу превентивне мере, јер омогућава надзираном субјекту да, пре доношења решења, као управног акта, у одређеном року предузме мере за отклањање уочених недостатака;²⁸

- руководиоца надзираног органа има право да стави примедбе на записник о обављеном инспекцијском надзору у року три дана од дана пријема записника. Примедбе имају за циљ да се, ако је то потребно, допуни и додатно, правилно и потпуно, утврди чињенично стање, како би се предложиле заиста адекватне мере за усклађивање констатованог стања са стандардима утврђеним у законима и другим прописима. Такође, прописана је обавеза управног инспектора да размотри примедбе на записник о обављеном инспекцијском прегледу и, према потреби, допуни инспекцијске радње на које се примедбе односе, односно да измени или одустане од предложене мере;²⁹
- решење је управни акт којим се одлучује на основу резултата инспекцијског надзора. Оно се доноси ако надзирани орган у остављеном року није отклонио записником утврђене незаконитости, неправилности и недостатке, и њиме се налажу мере и одређује рок за њихово отклањање. Решење се доноси ако се у контролном инспекцијском надзору утврди да незаконитости, неправилности или недостаци нису отклоњени и то у року од осам дана од дана окончања контролног инспекцијског надзора. Тако се решењем може, зависно од предмета надзора и природе утврђених незаконитости, неправилности и недостатака у раду: 1) наложити доношење, стављање ван снаге или одлагање извршења одговарајућег акта и предузимање других одговарајућих мера и радњи потребних ради отклањања утврђених незаконитости, неправилности и недостатака у раду; 2) забранити предузимање радњи које су у супротности са законом или другим прописом; 3) забранити предузимање радњи службеном лицу које не испуњава прописане услове за вођење управног поступка и доношење решења у управном поступку; 4) предложити покретање поступка због повреде радне дужности; привремено удаљење са рада, односно

28 Члан 29.

29 Члан 30.

престанак радног односа лица затеченог у обављању службеничких послова без законитог акта о пријему у радни однос или акта о распоређивању на радно место или које не испуњава услове прописане законом или другим прописом; поступка за укидање овлашћења за вођење управног поступка и доношење решења у управном поступку или другог поступка ради отклањања утврђених незаконитости, неправилности и недостатака у раду;³⁰

- против решења управног инспектора може се у року од осам дана од дана достављања решења изјавити жалба, као редовно правно средство, при чему она не одлаже извршење решења. Жалба се изјављује главном управном инспектору. Ако је главни управни инспектор примењујући овлашћења управног инспектора спровео инспекцијски надзор и донео решење којим налаже мере надзираном органу, против тог решења жалба се изјављује министру;³¹
- институт извршења решења је нормиран тако да се обезбеди његова ефикасна, брза и неспорна примена. У том циљу, руководилац надзираног органа дужан је да у року од осам дана од дана истека рока за предузимање мера наложених решењем управног инспектора обавести управног инспектора о спровођењу наложених мера, а управни инспектор је, са своје стране, дужан да прати извршење решења које је донео, па ради тога може обавити непосредан или посредан контролни инспекцијски преглед да би утврдио да ли су мере наложене решењем спроведене. Такође, управни инспектор је дужан да у случају потпуног или делимичног неизвршења наложених мера извести о томе државни орган који врши надзор над надзираним органом, односно орган коме надзирани орган непосредно одговара за рад;³²
- ако управни инспектор у спровођењу инспекцијског надзора оцени да постоји основана сумња да је радњама надзираног органа почињено кривично дело, привредни преступ, прекршај или повреда службене дужности, дужан је да надлежном органу поднесе одговарајућу пријаву, односно захтев за покретање поступка. Ако управни инспектор у спровођењу инспекцијског надзора утврди постојање претпоставки за поништење или укидање управног акта донетог од стране надзираног органа, предложиће надлежном

30 Члан 31.

31 Члан 32.

32 Члан 33.

органу да спроведе поступак за поништење или укидање управног акта;³³

- о управном инспекцијском надзору води се евиденција коју води сваки управни инспектор, а начин вођења и садржај евиденције уређује главни управни инспектор директивом;³⁴
- иницијатива за рад управне инспекције, како је већ раније истакнуто, долази често ван саме управе, од стране грађана и других правних лица. Због тога је у овом закону детаљно уређен начин поступања по представкама. Наиме, управни инспектор је дужан да поступа по представкама које упуте грађани и правна лица на рад надзираних органа, уколико се представке тичу надлежности управне инспекције; када је за поступање по представци надлежан други орган, управни инспектор је у обавези да без одлагања представку достави том органу и томе обавести подносиоца; ако управни инспектор оцени да су наводи изнети у представци основани, може затражити извештај од надзираног органа на чији се рад представка односи и упутити му упозорење ради хитног уклањања могућих незаконитости и ако не добије тражени извештај или ако на основу добијеног извештаја не може утврдити основаност навода у представци, управни инспектор је дужан да по службеној дужности спроведе непосредан инспекцијски надзор. Такође, управни инспектор је дужан да обавести подносиоца представке о мерама које је предузео у року од 15 дана од дана пријема представке, а о поступању у случају када не добије тражени извештај или ако на основу добијеног извештаја не може утврдити основаност навода у представци, када је дужан да по службеној дужности спроведе непосредан инспекцијски надзор, у року од осам дана од сачињавања записника;³⁵

IV Одговорност управног инспектора

Управни инспектор је, пре свега, одговоран као сваки државни службеник, на начин и под условима утврђеним Законом о државним службеницима.³⁶ Међутим, због природе и значаја послова које управни инспектор обавља, могућих последица његовог рада и поступања на

33 Члан 34.

34 Члан 37.

35 Члан 36.

36 Вид. Закон о државним службеницима («Службени гласник РС», бр. 79/05, 81/05 – исправка, 83/05 – исправка, 64/07, 67/07 – исправка, 116/08 и 104/09).

положај надзираних субјеката, у овом закону су предвиђене и неке посебне, за управног инспектора специфичне одговорности. При томе се полазило од начела да одговорност управног инспектора кореспондира са његовим овлашћењима утврђеним законом. Тако је, као посебни основ за одговорност управног инспектора, прописано да је он одговоран:³⁷ 1) ако у вршењу инспекцијског надзора не предузме, не предложи или не одреди мере или радње за које је овлашћен; 2) ако у вршењу инспекцијског надзора не предложи или не покрене поступак утврђен одредбама овог закона, и 3) ако у вршењу инспекцијског надзора прекорачи границе свог овлашћења. Такође, свако од ових понашања управног инспектора представља тежу повреду радне дужности, која подлеже дисциплинској одговорности, на основу и у складу са Законом о државним службеницима.

V Закључна разматрања

Нови Закон о управној инспекцији на целовит начин уређује питања надлежности, положаја и овлашћења управне инспекције, груписање послова према њиховој садржини и предмету надзора и њихово прецизирање. Поред тога, овим законом се вршење послова управне инспекције прилагођава обиму и врсти послова који се врше, у складу са ширином области државне управе у којој се врше. Закон о управној инспекцији прописује квалитетан и ефикасан рад, благовременост поступања, уређује овлашћења и посебне одговорности управних инспектора, нарочито у случају прекорачења граница датих овлашћења, обезбеђује правилно и потпуно утврђивање свих релевантних чињеница у поступку управног надзора. Поред тога, обезбеђује се једнакост положаја свих субјеката над којима се врши надзор као и јединственост у вршењу послова.

Треба имати у виду да послови управне инспекције представљају специфичан вид инспекцијског надзора. Сагласно својим својствима – да врши надзор над не ауторитативним активностима надзираних субјеката и посебним управним овлашћењима којима у том надзору располаже – управна инспекција јесте орган надзора. Међутим, с друге стране, њен предмет контроле је сама управна делатност, рад органа државне управе и имаоца јавних овлашћења када врше послове државне управе. Смештена је организационо у министарство надлежно за послове управе, па се може сматрати и специфичним обликом контроле управе (само-контроле). Ваља, такође, уочити да разлог за управну контролу управе

37 Члан 38. Закона о управној инспекцији.

(инстанциони надзор или службена контрола уопште) долази из самог бића управе – управног поступка, па је тиме знатно ужи круг субјеката који могу покренути управну контролу управе, док мотив за рад управне инспекције често долази споља, иницирају га многе организације и грађани, који не морају бити чак и непосредно заинтересовани за рад управе за чију контролу ангажују управну инспекцију. Дакле, мотив за рад управне инспекције може, и веома често долази, ван правног и организационог бића управе, од стране грађана и његових организација. Према томе, управна инспекција има двоструку природу: она је орган инспекцијског надзора, али и облик управне контроле управе. И због ове чињенице, неопходно је пажљиво и посебно прецизно законско уређивање управне инспекције, како би се на ваљан начин нормативно изразила оба њена својства, без штете за успешно вршење послова.

Doc. Zoran Jovanović, LL.D.

Assistant Professor,

Faculty of Law, University of Kragujevac

ADMINISTRATIVE INSPECTION IN THE SERBIAN LEGAL SYSTEM

Summary

The new Administrative Inspection Act was published on 21st November 2011 and became effective on 29th November 2011. The legal relations in this field used to be regulated by a special legislative act which was adopted in 1975 but ceased to be effective after enacting the 2005 State Administration Act. Given the fact that the Serbian legal system is currently being reformed in line with the social needs of the Republic of Serbia and in compliance with the EU legislation, the jurisdiction of administrative inspections has been extended to include an ever-increasing number of legal areas and relations. Thus, for example, apart from special legislative acts which defined the standard scope of authorities of administrative inspection (such as: the Civil Servants Act and the Act on Labor Relations in State Authorities), there are also some new legislative acts which regulate a new scope of authorities (such as: the Act on Free Access to Information of Public Interest, the Act on Volunteering, the Act on the Prevention of Mobbing at Work, the Act on Register Books, etc.

As the number of legal subjects included in the mandatory administrative inspection has increased as a result of the process of harmonizing our legal system with the EU regulations, the scope of administrative inspection activities has changed and expended accordingly. Thus, the adoption of the Administrative Inspection Act (2011) is significant because it has provided a legal framework which comprehensively regulates the exercise of administrative activities, the process of monitoring the work of state administration and public authorities/officials, the protection and safety assurance of the administrative authorities' position in performing their state administration activities; this legislative act also makes provisions for securing the legality, efficiency and effectiveness of administration activities.

Key words: *administrative inspection, state administration, administrative review, public authorities, inspection control*